08/06/2025

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Κυριακής της Πεντηκοστής

/ Ορθόδοξες Προβολές

Κυριακή της Πεντηκοστής, Αποστολικό Ανάγνωσμα Πράξεις των Αποστόλων β’ 1-11 (08-06-2025)

Πρωτότυπο Κείμενο

Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες οἱ ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ΄ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. Ἦσαν δὲ ἐν Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς

ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

Νεοελληνική Απόδοση

Όταν έφτασε η ημέρα της Πεντηκοστής, ήταν όλοι μαζί συγκεντρωμένοι με ομοψυχία στο ίδιο μέρος. Ξαφνικά ήρθε από τον ουρανό μια βουή σαν να φυσούσε δυνατός άνεμος, και γέμισε όλο το σπίτι όπου έμεναν. Τότε τους παρουσιάστηκαν γλώσσες σαν φλόγες φωτιάς, που μοιράστηκαν και κάθισαν από μία στον καθένα απ΄ αυτούς. Όλοι τότε πλημμύρισαν από Πνεύμα Άγιο και άρχισαν να μιλούν σε άλλες γλώσσες, ανάλογα με την ικανότητα που τους έδινε το Άγιο Πνεύμα. Στην Ιερουσαλήμ βρίσκονταν τότε ευσεβείς Ιουδαίοι από όλα τα μέρη του κόσμου. Όταν ακούστηκε αυτή η βουή, συγκεντρώθηκε πλήθος απ΄ αυτούς και ήταν κατάπληκτοι, γιατί ο καθένας τους άκουγε τους αποστόλους να μιλάνε στη δική του γλώσσα. Έμεναν όλοι εκστατικοί και με απορία έλεγαν μεταξύ τους: «Μα αυτοί όλοι που μιλάνε δεν είναι Γαλιλαίοι; Πώς, λοιπόν, εμείς τους ακούμε να μιλάνε στη δική μας μητρική γλώσσα; Πάρθοι, Μήδοι και Ελαμίτες, κάτοικοι της Μεσοποταμίας, της Ιουδαίας και της Καππαδοκίας, του Πόντου και της Ασίας, της Φρυγίας και της Παμφυλίας, της Αιγύπτου, και από τα μέρη της λιβυκής Κυρήνης, Ρωμαίοι που είναι εγκατεστημένοι εδώ, Κρητικοί και Άραβες, όλοι εμείς, είτε ιουδαϊκής καταγωγής είτε προσήλυτοι, τους ακούμε να μιλούν στις γλώσσες μας για τα θαυμαστά έργα του Θεού».

Σχολιασμός

Πενήντα μέρες μετά τη Ανάσταση και δέκα ημέρες μετά την Ανάληψη, εκπληρώνεται η υπόσχεση του Κυρίου προς τους μαθητές του για την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος, του «άλλου Παράκλητου». «Ιδού εγώ αποστέλλω την επαγγελίαν του Πατρός μου εφ΄ υμάς΄ υμείς δε καθίσατε εν τη πόλει Ιερουσαλήμ έως ου ενδύσησθε δύναμιν εξ΄ ύψους» (Λουκ.24:49). Έτσι την ημέρα αυτή της Πεντηκοστής τιμούμε την Αγία Τριάδα, ενώ την επόμενη ημέρα τιμούμε ξεχωριστά το Άγιο Πνεύμα. Χαρακτηριστικό είναι ένα τροπάριο που ψάλλεται στη αρχή του Όρθρου της σημερινής ημέρας «Την μεθέορτον πιστοί και τελευταίαν εορτήν εορτάσωμεν φαιδρώς, αύτη εστί Πεντηκοστή, επαγγελίας συμπλήρωσις και

προθεσμία...»

Στην Παλαιά Διαθήκη, η Πεντηκοστή ήταν η δεύτερη από τις τρεις μεγάλες ετήσιες γιορτές του λαού Ισραήλ, που γιορταζόταν πενήντα μέρες μετά το Ιουδαϊκό Πάσχα. Ονομαζόταν και γιορτή των εβδομάδων, επειδή γιορταζόταν επτά εβδομάδες μετά την πρώτη μέρα των Αζύμων. Επρόκειτο για μια αγροτική γιορτή που συνδέθηκε αργότερα με τα γεγονότα του Σινά και την ανάμνηση της παράδοσης του Νόμου από το Θεό στους Ισραηλίτες δια του Μωϋσή. Σήμερα πραγματοποιείται η μεγάλη υπόσχεση της Καινής Διαθήκης, που είναι ο ερχομός του Αγίου Πνεύματος. Η Παλαιά Διαθήκη ήταν η υπόσχεση για τον ερχομό του Μεσσία στον κόσμο.

Ο Παράκλητος αποκάλυψε στους μαθητές του Χριστού ολόκληρη την αλήθεια για το πρόσωπό του. Δυο βασικές λεπτομέρειες στο σημερινό αποστολικό ανάγνωσμα είναι ότι: «Όταν έφθασε η ημέρα της Πεντηκοστής, ήταν όλοι μαζί (οι μαθητές) συγκεντρωμένοι με ομοψυχία στο ίδιο μέρος» καθώς επίσης ότι εκείνη την ημέρα, «στην Ιερουσαλήμ βρίσκονταν ευσεβείς Ιουδαίοι από όλα τα μέρη του κόσμου». Αυτό καταδεικνύει ότι ήταν ένα παγκόσμιο και ιστορικό γεγονός, ένα γιορτινό κάλεσμα – μια προσκυνηματική γιορτή θα λέγαμε σήμερα, για Ιουδαίους προσήλυτους οποιασδήποτε καταγωγής στην οικουμένη.

Σε αυτήν την γιορτινή ατμόσφαιρα ο Τριαδικός Θεός γέμισε το σπίτι που ήταν συναθροισμένοι οι μαθητές με μια «βίαιη πνοή» και πάνω στους μαθητές διαμοιράσθηκαν «πύρινες γλώσσες», γλώσσες που έμοιαζαν με φωτιά. Το σημείο που σαγήνευσε το πολυεθνικό παρευρισκόμενο πλήθος ήταν ότι «ο καθένας τους άκουγε τους Αποστόλους να μιλάνε στη δική του γλώσσα», οδηγώντας τους με απορία στο συμπέρασμα: «όλοι εμείς, είτε ιουδαϊκής καταγωγής είτε προσήλυτοι, τους ακούμε να μιλούν στις γλώσσες μας για τα θαυμαστά έργα του Θεού». Φυσικά δεν θα έλειψαν και αυτοί που χλεύαζαν και θα έλεγαν: «Αυτοί πρέπει να' ναι πολύ μεθυσμένοι».

Σε αυτό το πανηγυρικό μεθύσι, το γεγονός των «γλωσσών» αποτελεί και σημείο μια άλλης νέας πραγματικότητας, της επιστροφής στην ενότητα της ανθρωπότητας, που είχε ολοκληρωτικά διασπαστεί με τη σύγχυση των γλωσσών.

Κατά την αφήγηση στο βιβλίο της Γενέσεως, ο Πύργος της Βαβέλ ήταν ένα ψηλό κτίριο, προφανώς ένα πολιτικό κέντρο στη Μεσοποταμία, που κτιζόταν με σκοπό την αύξηση της φήμης και της εξουσίας του λαού των κατασκευαστών του, και στόχο να φθάσει «μέχρι τον ουρανό». Όμως λόγω της βλασφημίας αυτής, ο Θεός σύγχυσε τις γλώσσες των κατασκευαστών, με αποτέλεσμα να καταστεί αδύνατη η ολοκλήρωση, του και αυτοί να διασπαρούν σε όλο τον τότε γνωστό κόσμο. Η

κάθοδος του Πνεύματος την Πεντηκοστή αντιστρέφει το αποτέλεσμα του πύργου της Βαβέλ. Στην Πεντηκοστή η πολλαπλότητα των γλωσσών δεν καταργήθηκε αλλά έπαψε να είναι η αιτία του χωρισμού όπως προηγουμένως. Ο καθένας μιλούσε στη δική του γλώσσα, αλλά με τη δύναμη του Πνεύματος ο καθένας μπορούσε να καταλάβει τους άλλους.

Ο λαός του Θεού πανηγυρίζει σήμερα «το "μέγα και σεβάσμιον" μυστήριο», γιατί πράγματι το εορταζόμενο γεγονός, η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος στους αποστόλους του Χριστού, αποτελεί το τέλος και το επιστέγασμα όλου του έργου της σωτηρίας. Όλο το έργο του Χριστού, η έλευση, η διδασκαλία, τα θαύματα, το Πάθος, η Σταύρωση, η Ανάσταση, η Ανάληψη, απέβλεπαν σ᾽ αυτό: στην έλευση του Αγίου Πνεύματος στον κόσμο, στη νέα δημιουργία. Όλα αυτά στάθηκαν εφαλτήριο, σημαντικά στάδια της προετοιμασίας των Μαθητών για να καταστούν Απόστολοι της Εκκλησίας.

Η Εκκλησία γιορτάζει κατά την Πεντηκοστή τη γέννηση της εν τω κόσμω. Τιμά την γενέθλιο ημέρα της για τον κόσμο, αλλά και αυτό το μυστήριο της ιδίας της ζωής της, απ' το οποίο πηγάζουν οι υπερφυσικές ενέργειες όλων των μυστηρίων στη Ορθόδοξη Εκκλησία που ζωογονούν, τροφοδοτούν και αγιάζουν το σώμα της. Ο ιερός υμνογράφος δανείζεται φράσεις, από το λόγο του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου και λέγει: «Πεντηκοστήν εορτάζομεν και πνεύματος επιδημίαν και προθεσμίαν επαγγελίας και ελπίδος συμπλήρωσιν. Και το μυστήριον όσον ως μέγα τε και σεβάσμιον διο βοώμεν Σοι δημιουργέ του παντός Κύριε δόξα Σοι» (Στιχηρό Εσπερινού Πεντηκοστής). «... τούτο το Πνεύμα συνδημιουργεί μεν Υιώ, και την κτίση και την ανάστασιν...» (Αγίου Γρηγορίου, Λόγος μα' εις την Πεντηκοστή, PG 36.436). Ασύλληπτα στον ανθρώπινο νου τα τριαδολογικά και κυρίως πνευματικά νοήματα των λειτουργικών ύμνων.

Στο εξαίσιο εσπερινό (της γονυκλισίας) που ακολουθεί τη Θεία Λειτουργία, ας κλίνωμε τα γόνατά μας και με πίστη να προσκυνήσουμε την αήττητη δυναμή, να δοξολογήσουμε την Αγία Τριάδα, και να την παρακαλέσουμε να φωτίζει και ν' αγιάζει τις ψυχές μας. Και στη στάση αυτή της ταπεινώσεως, της κλίσεως των γονάτων και του αυχένος, να αξιωθούμε να υποδεχθούμε την χάρη του Παρακλήτου, συνψάλλωντας. «Βασιλεύ ουράνιε, Παράκλητε, το Πνεύμα της αληθείας ο πανταχού παρών και τα πάντα πληρών ο θησαυρός των αγαθών και ζωής χορηγός' ελθέ και σκήνωσον εν ημίν και καθάρισον ημάς από πάσης κηλίδος και σώσον αγαθέ τας ψυχάς ημών». Αμήν.

Φωτογραφία Ραφαήλ Γεωργιάδης